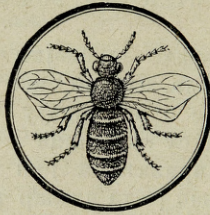

СРПСКИ ПЧЕЛАР

ИЛУСТРОВАН ОРГАН „СРПСКЕ ПЧЕЛАРСКЕ ЗАДРУГЕ,

ЗАШТИТНИК ЛИСТУ:

Његова Светост Патријарах српски
Георгије Бранковић

ГЛАВНИ УРЕДНИК:

Јован Живановић

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:

Иван Маширевић

Бр. 5.

Чланови оснивачи и редовни чланови I. реда „Српске пчеларске задруге у Руми“ добијају лист бесплатно, иначе цена је листу на годину 4 Круне или 5 динара.

Година
VI.

Пчеларски календар.

— БОРБЕ КОЛАРОВИЋ —

5. Месец фебруар.

Све што је речено за јануар важи већином и за фебруар, јер и овај месец може да буде хладан као и јануар.

Ако је зима мека, као што је ова почела, хоће особито у јачим кошницама да буде легло јако раширино. Врло рано легло може да буде од велике штете па и опасности по кошнице, ако стегне у фебруару јака зима, за то је у овом месецу нужније кошницама утопљавање, него у децембру и јануару. — Чим се легло у кошници појави, престаје онај прави мир у кошници, који је пчелама у зиму врло нуждан, јер леглу треба хране и неге, у почетку му треба оне племените хране, која се млеко зове, а по том меда и рђе. Да би пчеле могле храну за легло стварати, потребна им је вода. Док је легла мало а време рђаво, помажу се пчеле купећи водене капљице, које се на поклопцу и зидовима кошнице нахватају; али када се легло јаче рашири, тада морају да излећу ван кошнице по воду, ма било и рђаво, време. — Ако пчеле када је рђаво време извирују кроз лето, знак је да им треба овде било ради спремања хране за уљеве

било стога што им је мед ушећерен. Опazi ли то пчелар, треба да је својим пчелама у помоћи, јер силна пчела пропада изле-тајући по рђаву времену на воду, а тиме могу друштва јако да малакшу. Да то не буде мора пчелар своје пчеле у том случају појити. Како се пчеле поје, речено је у месецу јануару, где се говори о жеђи.

Ко води тачне белешке о својим кошницама, те зна да имају задоста добра меда, за тим, ако су пчеле мирне, ако се после излета одмах смире и не издају никаква необична оте-гвута гласа; знак је, да су кошнице у реду, таке кошнице не треба отварањем узнемиривати а још мање оквире vadити. У таким кошницама довољно је да пчелар почисти патос са куком удешеном за тај посао. Патос треба чистити када се укаже леп дан и то пре но што почну пчеле излетати; а када се пчеле спусте на патос и почну излазити, треба са чишћењем престати, па га наставити кад се пчеле смире, јер чистећи за време излета озледили бисмо па и угњечили многу пчелу, а сада је скупља једна пчела него у лето нет. Добро је да пчелар овај посао уради, јер ако он то не уради за времена, урадиће то саме пчеле, али тај посао, особито извлачење мртвих пчела стане многу пчелу живота, јер док се откачи од мртве пчеле, задржи се дуго на земљи, која је у ово доба врло хладна, тиме захладни те се више у своју кошницу и не врати.

Ко подвлачи под оквире дебелу артију, тај ће са тим по-словом у часу бити готов, јер ће артију извући а са њом све мртве пчеле и сав смет из кошнице.

По труњу може пчелар што шта дознати о стању кошнице. Нађе ли међу мртвим пчелама матицу, знак је да је кошница безматак. Пчелињи црв у труњу значи, да је матица добра и да има легла у кошници. Трутовски пак црв, који је по облику као и пчелињи, само много већи, значи у ово доба да матица не ваља — да је трутовњача. Под којим сокацима се налази труње, знак је да је тамо потрошен мед, ако је труње под свима сокацима, значи да је мед на измаку, дакле да треба пчелар за времена меда да дода. — Труње треба решетом очи-стити од мртвих пчела, сабити у лопту па касније претопити. — Око кошница које су у пуном реду, не треба ништа радити.

Но друкчије стоји са кошницама којима штогод не достаје. Тако н. пр. ако пчелар из својих бележака види, да је која кошница на мало меда узимљена, треба чим се укаже леп дан да отвори таку кошницу и меда јој дода. Меда треба додати толико, да пчеле буду за дуже време мирне, јер често прихра-њивање раздражује матицу на лежење, а да ово није добро у ово доба, рекли смо напред. Мед којим прихрањујемо у ово доба, не треба разблаживати водом. — Са прихрањивањем пчела не треба оклевати, јер после лепих дана може у недоглед да се отегне рђаво време, када пчелар не ће смети отворати својих

кошница. За нужду могу се пчеле прихрањивати у топлој соби, како? речено је у јануару.

Ако је која кошница безматка, може јој се у ово доба помоћи једино готовом оплођеном матицом. Ако се нема залишне матице, ваља безматка спојити са којом слабицом, тиме ће бити слабица појачана а безматка спасен. — Безматке не треба за дуго трпети на пчелињаку, прво за то, што се у давнашњим безмацама појављују назовиматице; а друго безматка први страда од ердобоље и туђица. Приликом спајања безматка са слабицом, треба пчеле у једној и другој кошници попрекати са медом разблаженим с водом или шећерном водом. Празно саће из слабице треба повадити, а на место метнути пуно саће (ако га има) из безматка. Пчеле у једној и другој кошници треба добро димом накадити. Тако ће се оба друштва лако спојити и без решетке. Ко се боји, да ће се пчеле покосити нека метне преко ноћ између једнога и другог друштва решетку од жица, пчеле ће преко ноћ добити један мирис и мирно се здружити. Матицу за сваку сигурност треба за 24 сахата затворити у кавез или под поклопац. Кошнице треба спајати пред вече.

У ово доба је још природа слабо издашна, јер је цвета и цветнога прашка још мало, а пчелама овога доста треба особито ако је зима мека те легло јако раширено. За то пчелари сада прихрањују своје пчеле брашном. Брашно треба давати пчелама у плитким сандучићима или у трутовском саћу поред појила, која треба већ намештати у пригревици и заветрини. Вода у појилима треба да је чим било густо покривена, да пчеле на појилима не пропадају. У рано пролеће као врло zgodно појило може послужити коо положена даска, на коју пустимо да капље вода из каквога пробушенога лонца или буренцета, тако да је даска увек мокра. Овако удешено појило, боље ми се свиди за рано пролеће него валовчићи с водом, јер на овима кад су хладнији дани особито за јутра многе пчеле и ако се не удаве, али се укоче, те тамо многа и остане, ако је пчелар не спасе. За топлије дане бољи су опет валовчићи, јер се споменуте даске брзо осуше.

Пошто је у ово доба земља јако хладна и влажна, нека је по пчелињаку посута слама, плева и т. д. ма да и није снег на земљи.

Сада треба наместити кошнице онако, како хоћемо да нам преко лета остану; — исто тако, коме је летњи пчелињак врло близу зимњем, нека већ сада преноси своје кошнице.

Не купуј више кошница од врло блиских суседа, јер ће се пчеле враћати у стари пчелињак, па ће суседове кошнице ојачати, а твоје ако не пропасти а оно зајавесно јако ослабити. Многоне почетнику ради тога не роје се кошнице прве године.

Ако је која кошница умрла, уклони је из пчелињака да се на њу не купе туђице, или јој барем лето добро затвори.

Пре но што завршим, ваља ми се обазрети на врло опасну болест, која хоће кад раније кад касније да избије на пчелињацма и од које у неким крајевима силне кошнице пропадају, а то је срдобоља или пчелињи пролив. — Узроци са којих хоће ова болест да избије могу бити разни. 1.) Ако су пчеле узимљене на рђавом меду, као што могу да буду неке врете медова од медљике. 2.) Ако је пчелар касно у јесен из нужде прихрањивао, па пчеле нису имале каде да мед закоше. 3.) Ако су пчеле биле преко зиме узнемириване, или ако је зима врло јака те за то више меда трошиле. 4.) Ако се матица касно у јесен оплодила, те сувише рано почела лећи. 5.) Ако се отегне сувише дуга зима без лепих дана, те пчеле не могу да уграбе лепа дана, да из кошнице изађу и да се ишчисте. Све ово па и други можда узроци могу да изазову срдобољу, као што је н. пр. расхлада, сувише јака влага у кошници и т. д. У неким крајевима и не зна се за ову болест, док у другима уме она целе пчелињаке да опустоши. Ко пази да по правилима за узимљавање, своје кошнице узими, а уз то их не занемарује преко зиме, ретко ће му кошнице оболети од срдобоље. За пчеле које не могу своје екскременте да држе у себи, него их проспу по кошници те искаљају саће и кошницу, каже се да имају срдобољу. — Ако је у неке кошнице лето и седало укаљано мрким мрљама, а пчеле надуване, да тешко полећу, а уз то пчеле на леном дану не излећу из кошнице, знак је да је кошница почела поболевати од срдобоље. — Срдобоља и ако није епидемична (прелазна) болест ипак упропашћује кошнице, ако им пчелар за времена не притекне у помоћ. — Кошницу на којој су се показали знаци срдобоље, треба унети у топлу собу и прихранити млаким медом, а сутра дан изнети је опет у пчелињак на најприсојитије место па куцкањем, димом и уштрцавањем млака меда нагонити пчеле на излет. Када су се пчеле добро ишчистиле, треба их преселити на чисто саће у загрејану кошницу. Пре него што се пчеле ишчисте, није их вредно пресељавати, јер би и чисту кошницу и саће искаљале. Све да је друштво и слабо, треба га покушати спасти, ако пчела не ради, а оно матица ради која не болова од срдобоље а добро ће нам доћи да помогнемо каквом безматку или изменама где год трутовњачу. — Ако нам се пролеће не освети, али за сада се немамо бојати срдобоље, јер је до сада било толико лених дана, да су пчеле могле до миле воље излетати.

Пчелиња уш. (*Braula coeca*.)

На пчелињу уш до сада су се највише тужили немачки, француски и талијански пчелари.¹ Но из последњег броја овога листа видимо, да хоће ова ако не напаст а оно налепа, да се нађе и у нашим крајевима.

Истина у овом се листу мало писало о овој животињици, а то с тога, што се — у колико се ја сећам — за време од када „Срп. Пчелар“ излази, ни један пчелар није потужио да ју је на својим пчелама опазио; као што се код нас мало пише и о пчелињој кузи (чуми), јер — хвала Богу — није потребно, док су немачке новине пуне расправа и чланака о овој страшној пчелињој болести, јер је у њих потреба, борити се са овим немилим гостом. Но пошто је г. М. П. С. у 3. бр. овога листа изашао пред наше пчеларе са тужбом против овога непријатеља пчелињег, то држим да неће неугодно бити поштов. читаоцима овога листа, ако у овом чланчићу изнесем, шта ми је познато, о томе непријатељу наше вредне пчелице.

Пчелиња уш и ако на први поглед личи на мајушнога паука, не спада у ред паукова, него двокрилце (*Diptera*) Не припада дакле гадноме друштву ушију, ма да носи то презрено име, него спада у ред мушица, ма да крила нема. Велика је као глава од мале чиоце, тело јој је тврдо, мрко црвене боје. На глави која је шира него дужа нема очију, него два пипка са којима се врло вешто служи, те врло окретно трчи по нагруднику пчелину и прелази са пчеле на пчелу; уз то има кратку шупљу рилицу. Даље, има 3 пара ногу, које су наоружане врло комплицираним канџама, квјима се — као што Др. Балинт каже — тако чврсто држи за пчелу, да ако са пинзетом (финим кљештицама) ухватимо уш, подићи ћемо са њоме и пчелу.

Пчелиња уш као развијен инсекат живи на пчели, труту а најрадије на матици. Нагрудник јој је место

¹ У Русији је такође опажена уш, али само у крајевима око источнога мора.

где се најрадије задржава. — Женка пчелиње уши не леже јаја него готове живе лавре. Лавре су ове беле боје, када их гледамо кроз стакло што увеличава видећемо, да имају на глави неке две чворугице, а на стражном крају две цевчице, на које дишу. За кратко време док су лавре, хране се труњем на патосу кошнице, где се и учауре. Кроз 14 дана изађе из чауре готов инсекат (пчелиња уш), који вреба згодну прилику, да се чим пре какве пчеле дочепа. Пошто се пчелиња уш врло брзо развија, то није чудо што их за кратко време буде много у кошници.² — Немачки пчелари тврде, да се ова уш (управо мушица) јавља, када је лето кишовито.

За то што пчелиња уш као инсекат живи на матици пчели и труту, држали су до пре 4 године не само пчелари него и природњаци, да је пчелиња уш паразит, који се храни соком дакле крвљу пчелињом. Док године 1897. није Dr. Al. Balirts који је испитивао пчел. уш, побио ово мишљење и доказао, да пчелиња уш није паразит, дакле да се не храни сисајући крв из пчеле односно матице или трута, него само commensalist-а пчелињи т. ј. учесник при заједничкој трпези са пчелом, рецимо српски *чанколиз*. Dr. Balirts је опазио, да чим се матица или пчела на којој је пчелиња уш нагне на ћелицу да се насрче меда и пчелиња уш одмах остави своје место где се најрадије задржава (нагрудник), па дотрчи преко главе пчелиње између пипака до уста (рилице) пчелиње, па пошто се на храни, враћа се опет на своје старо место и тада особито ако их је више, почну весело трчати и вијати се, што дакако, да јако узнемирује онога, на чијој се грбачи налазе. Да би се још боље уверио, прихрањивао је Dr. Balirts пчеле које су имале ушију са обојадисаним шећером, па је нашао исти обојадисани шећер како у желуцу пчела, тако и пчелињих ушију, јасан дакле знак, да се ове уши хране оном храном којом и пчеле. Према томе пошто пчелиња уш није паразит него само комензалиста (чанколиз) пчелин,

² Сгећа је што ова мушица није јако плодна, јер леже (по Врећми) сваки пут само по једну ларву; а да је плодна, као што се брзо развија била би права напаст за пчеле. —

то није ова уш опасна по пчелу као што се дотле држало и као што неки пчелари и данас држе, него је само несносна и досадна ради њезине веселе природе и трчања по гребену матице и пчеле.

Да пчелиња уш није паразит, може и ако као слабији доказ послужити и то, што је пчелиња уш када је упоредимо са пчелом тако велика, да када би се хранила крвљу матице или пчеле, морале би ове набрзо угинути, а на то се пчелари не туже. Dr. Dönhof каже, да је на једној матици нашао 187 ових ушију (!) Ја држим, да би матица на којој кипте толике уши, морала за најкраће време угинути. — Истаћи овде морам да је и г. проф. Живановић на 203 стр. свога пчелара, — који је изашао пре испитивања Dr. Balirts а — рекао за пчелињу уш да „*узнемирује пчеле*“, а не да им је по живот опасна.

По моме немеродавном мишљењу, може и то послужити као један доказ, да пчелиња уш није паразит, што се она најрадије задржава на нагруднику, дакле на оном делу пчелињег тела који је најтврђом хитин-кором покривен. Да је пчелиња уш паразит, она би тражила најмекша места тела пчелињег, па би се као што чине други паразити, упијала између прстенова трбуха, или између главе и нагрудника, или нагрудника и трбуха, а не би седела на нагруднику.

Пчелиња уш најрадије се хвата на матицу и младе пчеле, ваљда за то, што матица готово нигда, а младе пчеле за дуго не излећу из кошнице.

Ко хоће да се осигура од ове налепе, нека пази да му патоси и даске под кошницама буду чисте од труња у коме се као што је напред казано — задржавају ларве и чахурице па и младе пчелиње уши, које се још нису пчеле дочепале.

Lehzen каже, да није нигда у кошницама Линебуржана опазио пчелиње уши; а то ће бити за то што Линебуржани, од пролећа па до јесени, сваки дан чисте даске под својим кошницама.

Као лекове против пчелиње уши препоручивили су раније дим од дувана, а за тим да се у терпетин умочена крпа меће на патос кошнице. Но у најновије време

препоручују као најпоузданији лек *нафталин*, који се — поспе по артији и метне на патос кошнице.

Но и гласови о успеху са нафталином нису једнаки. Јер, док се један пчелар хвали, да је са нафталином сјајно успео, јер је за неколико сахати сва пчелиња уш лежала на артији; други се тужи, да ни нафталин није ништа помогао. Биће да је узрок тима несагласицама у томе, што један пчелар меће више а други мање нафталина у кошнице, један на дуже а други на краће време. Јер н. пр. један учитељ Malitor се хвали да су му пчеле биле са нафталином за 5—6 сахати опроштене од пчелиних ушију; а други један пчелар прича, како је држао нафталин 14 дана у кошницама, и за све то време налазио је сваки дан ушију на папиру, док их најпоследње није нестало. Уз то напомиње исти пчелар, да први дан није било на папиру ни једне уши, него су тек други дан почеле по мало падати.

Из овога видимо, да нафталина не треба посипати сувише мало, него барем једну добру дечју кашику па и више према јачини народа; и даље, да не треба нафталин брзо vadити из кошнице, све ако одмах уши и не падају, а држати га треба све дотле, догд уши падају. Пошто су све уши попадале, да би са свим очистили кошницу, добро је опрати патос па и зидове са водом, у коју смо линули мало карбола. Ако се има прируци чиста кошница, најбоље је оквире са пчелама преселити у њу. Ово треба чинити особито пред јесен са кошницама у којима је било ушију, јер немачки се пчелари туже да уши хоће и зими јако да узнемирују матицу и пчеле; а да узнемиривање у зиму јако штоди пчелама, познато је свакоме пчелару.

Пре но што завршим, морам напоменути, да треба ову пчелињу уш добро разликовати од смрдибубине ларве (*Meloe proscarabeus*) која се виђа на нашој пчели, те коју многи погрешно називају пчелињом уши, о којој ћемо другом приликом коју рећи. Ђ. Коларовић.

Како да обојадисемо своје кошнице?

Пчелар који жали потрошити десетак двадесет по-
тура за бојадисање кошница, које су га стале
и више круна јако греши. Особито кошнице
које стоје на отвореном пољу изложене ваз-
духу, ветру, сунцу и киши као што се обично држе
наше американке. Кошнице које се обично граде од
лакких чамових дасака, ако се не обојадису брзо се из-
вију, попуцају и брзо иструхле. Зато је добро кошнице
споља премазати масном бојом, јер она их чува од свега
тога. То није потребно ни доказивати. Више је потребно
одговорити на питање како да обојадисемо своје кош-
нице т. ј. каквом бојом? Многи мисле да је то свеједно,
зато и бојадису своје кошнице онаквом бојом, која се
најбоље свиди укусу њихову. Многи бојадису своје
кошнице разним бојама и то сваку кошницу другом бо-
јом, а разлог им је да тиме обележе поједине кошнице,
па да пчеле и матице кад се враћају са оплођавања
лакше нађу своју кошницу и да се не би помеле па
заишле у туђу.

Као што није свеједно ма каквом бојом обојадисати
кошнице како то чији укус хоће, тако није оправдан
ни разлог, да треба сваку кошницу другом бојом обо-
јадисати, па ма какве то биле боје, само нек се разликује
једна од друге кошнице. Оштри погледи многих пчелара
су увидели да има разлога у решавању питања каквом
бојом треба бојадисати кошнице. Многи пчелари с раз-
логом тврде да не ваља бојадисати кошнице угаситим
бојама, јер се опазило да рано у пролеће сунце брзо
загреје угасито обојадисане кошнице, а где је много кош-
ница, загреје се и онај ваздух око кошница па та вар-
љива топлина измами пчеле на лет, па како је ваздух
изнад кошница хладан, врло многе пчеле пропадну од
хладноће. Тако исто лети, угасита боја апсорбира,
ушија топлоту па настане у кошницама така не-
сносна врућина да пчеле малакшу и зато дангубе особито
ако је паша. Не ваља бојадисати кошнице ни светлим
бојама што наши кажу која дречи, особито не ваља чисто

белом бојом, јер од светле боје одбијају се сунчани зраци, па као што човек не може да гледа онда у кошнице, јер му засене очи, тако и пчелама кад се враћају с паше засене очи, па у место да се спусте на лето, врло често се сиротице изгрувају о кошницу и падају као да се онесвестиле.

Према томе не ваља бојадисати кошнице ни врло угаситим бојама, а не ваља ни одвише светлим бојама. Најбоље је бојадисати бојама, које су сличне природном дрвету, или даске намазати т. зв. карболинеумом, који импрегнира дрво и сачува га од трухлежа као и од расушивања а боја даске једва се промени. Или, од боја понајбоље одговара природној боји дрвета жута боја, јер она најмање има она рђава својства која имају врло угасите и одвише светле боје.

Што мисле пак неки да је добро сваку кошницу обојадисати другом бојом и тиме је обележити за разлику од других, то нема смисла, јер прво одвише шарен пчелињак не одговара ничијем укусу, а друго разним бојама се изазову напред наведене последице. Најпосле треба знати да пчеле не разазнају своје кошнице по изгледу спољашњем него по оном месту где стоје. То се може сваки уверити, ако премести коју кошницу, па на њено место метне кошницу друкчије боје. Пчеле ће улазити у ту кошницу која је стављена на место старе ма да је друге боје.

Сад је време да се приправљају кошнице за пролеће и лето па ће добро бити да пчелари знају и за ово.

Одг. уредник.

О оквиру.

Предавао **Марко Шаула** на скупштини „Српске пчеларске задруге у Руми“ држаној у Ст. Пазуви 16. (29.) августа 1901.

(Свршетак.)

У северним крајевима, где је клима много општрија и зима много дуља, него код нас, не праве велике оквири из разлога, које сам напред навео, него су им кошнице такве конструкције, да су у њима два реда оквира, једни над другима, тако, да пчеле немају потребе у зиму прелазити с оквира на оквир. Они

би дакле, с обзиром на оштру климу и дугу зиму, морали имати велике оквири, али ипак не праве, јер је са оквирима средње величине лакше радити и више се меда добије, јер се друштво не множи јако. Зашто дакле да ми при блажијој клими и крађој зими, пчеларимо са великим оквирима, који су непобитно непрактични.

Но није доста имати у виду то двоје, да нису оквири најме ни превелики ни премали, него пчелар мора гледати, да су му сви оквири један ко други, да их може из једне кошнице у другу метати. Који се пчелар не држи тога, тај губи време, пазећи у коју кошницу који оквир спада, те ако то одмах не погоди, уноси пчеле туђе из једне кошнице у другу, чиме ће лако изгубити матицу и изазвати крађу.

Сваки пчелар из искуства зна, да слабица никакве користи донети не може. Али ако су на једном пчелињаку сви оквири једнаки, лако је слабицу појачати, а прејаку сузбити у тежњи за рођењем. Неједнаки оквири задаваће му такођер много незгода, и при истресању меда, ако мора кубурити са вађењем и метањем оквира у истресаљку.

Летвице из којих је оквир састављен треба да су орендисане, да нису танке, нарочито горња, да се не угне и да пчеле на заклопцу не праве саће. Оквир не сме бити укрштен, јер онда није ни саће равно а и на оној страни где укрштен оквир додирује кошницу гњече се пчеле при раду, улепе оквир за кошницу, што смета брзом раду и то је место згодно, где се метиљ леже. Растојање међу оквирима не сме бити веће од једног милиметра. За то су за оквири боље кукице плехане, које се у горњим трговинама јефтино добију. Боље су, јер су све једнаке и тачно 1 mm. велике, а и лакше је радити, него са оквирима, који су учвршћени призматичким клинцима, које пчеле јако улепе један за други и које је теже направити да су на длаку једнаки.

Као што поједини пчелар тешко ради, ако му нису сви оквири једнаки, тако исто много смета напретку пчеларства, ако пчелари у једноме крају немају једне мере оквири. За то је код народа у пчеларству напреднијих уведена нормална мера по којој друштва и пчеларске трговине продају оквири. Нормална мера у Немачкој је $21 \times 17\frac{1}{2}$, у Австрији $22 \times 19\frac{1}{2}$, у Угарској $24 \times 18\frac{1}{2}$, у Италији $25\frac{1}{2} \times 20$, у Белгији 35×35 , у Америци 42×22 cm. Тако само могу постојати пчеларске трговине, у којима друштва за своје чланове јефтино и прецизно израђене кошнице и сав прибор добивају. Тако само може се трговати са вештачки ројевима и само тако може се пчелар у јесен помоћи ако му у јесен треба пуних оквири са затвореним медом, а укратко речено пчеларска трговина је развијенија, те кроз то се и пчеларство већим маром негује и развија. Код нас још није уведена нормална мера, које би се сви пчелари држали. Доћи ће и то; и код нас се пчеларство развија при-

родним током својим. Госп. професор Ј. Живановић га је 25-годишњим радом својим унео у народ и народ је његову кошницу пригрлио, правећи сваки столар у свом месту који сантиметар веће или маће оквире. Другчије није могло ни бити, док се није пчеларство толико разгранало, да ето основасмо и пчеларско друштво. На њему је сада, да ради онако и у ономе правцу, у коме раде пчеларска друштва других народа. Задаћа је наиме наше „Српске пчеларске задруге“, да шири кошницу Живановићеву са оквирима 26×27 см., која је за нашу климу најприкладнија и да сваком препоручује, да се строго те мере држи, док задруга не буде у томе стању, да свакоме члану у свако доба прецизно и јефтино израђене кошнице сама давати буде могла.

Онима, који хоће да шире рационално пчеларство у народу.

Нренфелз у пчеларском одушевљењу узвикнуо је: „пред сваком колибом — пчелињак“. Но пошто је ово била пушта жеља, која се нигда остварити не ће; то да не би смо и ми морали уздахнути са стражиловачким славујем „ој жељице ала си ми пушта“, бићемо са својом жељом скромнији. Ми не ћемо да желимо, да пред сваком колибом буде пчелињак, али за то и смемо и требамо не само да желимо него и да радимо на томе, да пчеларство ухвати што јача и што шири корена у нашем народу. На томе треба да ради не само сваки интелигентнији пчелар, него и непчелар, који је рад моралном и материјалном напретку нашега народа, јер је посла много а посленика мало. — Са задовољством морамо напоменути, да је пчеларство почело све већма освајати срца наше интелигенције, тако, да данас у редовима оних, који су заволели пчеларство — јер увидеше велике благодати које оно народу пружа — видимо и такове људе, који својим положајем јамче, да ће много допринети ширењу те корисне гране привреде у нашем народу. Али не ћемо затајити ни наше жаљење на оне синове нашега народа, који за ову појетичну и корисну грану економије и не хају или на њу преко рамена гледају. А шта тек да кажемо за оне пчеларе, који поред свега тога што знају, шта и колико добра и користи пчеларство пружа, ипак не ће ни малим претом да пораде у прилог ширењу пчеларства у нашем народу, зар можда за то, што се боје за свој интерес, када се пчеларство већма рашири и пчелињих продуката буде једном много више него данас. Или шта да мислимо за оне пчеларе, који још ни данас не постадоше чланови „Српске пчеларске задруге у Руми“. Да ли ти чине то с тога, што су од својих пчела научили „свако себи“, или што држе, да од задруге немају и не ће имати одмах

Но да се вратимо на оно, о чему сам написао у овај мах писати. Други пут ћу приказати посебан чланак тима „усамљеним јуношама“, а сада се обраћам на оне, који се осећају вољни и орни да раде на ширењу рационалнога пчеларства — те нај-красније привредне струке у нашем народу.

Сваки, који хоће нешто да пропагира, мора познавати онај народ или ону публику, међу којима мисли радити. Па тако и сваки онај који је вољан да шири пчеларство у нашем народу — или одређеније да рекнем — међу наше сељане — ратаре, мора познавати у првом реду назоре и мишљење њихово о пчели и пчеларству и мора о истима водити рачуна, без обзира да ли су ти назори у свему оправдани или не. Ко хоће са овим да рачуна, томе ће труд бити узалуд.

Наш сељанин пчелар мисли о пчеларству овако :

1. Пчеларство је узгредна грана економије, и за то се
2. Око кошница ради кад се доспе и у колико се доспе од других послова.
3. Пчеларење не сме стајати пчелара много трошка ни труда
4. Мора ипак за то пчелару користити доносити.
4. Осим измуљана меда, који се у јесен прода буд за што, не зна пчелар ратар за још какву корист, коју пчеларство баш у првом реду ратару доноси.

6. Ратару нашем су све справе, пчеларска капа и пчеларски нож, кога му је ковач за „сексер“ направио од старе косе.

Ко хоће дакле да шири пчеларство у народу, мора рачунајући са напред наведеним назорима нашега народа, настојати:

1. Да предочи својим слушаоцима, велику корист, коју пчела и пчеларство пружа. Ваља му набројати и растумачити сву моралну и материјалну непосредну и посредну корист, коју од пчеларства и пчеле ужива не само пчелар, него и цео онај крај, где има пчелара, и да са већим бројем кошница и та корист бива све већа.

2. Ђерзонка, коју хоћемо да народу препоручимо, мора бити што јефтинија и што лакше конструкције, како би је могао пчелар о маломе трошку и труду направити.

3. Мора се око ње моћи сваки посао брзо и лако обавити, тако да ратар, коме није пчеларење главни посао, може и послом око кошница што пре готов бити.

4. Главна је дужност научити сељанина, како се ради око ђерзонке, јер дати му само кошницу у руке, а не унутити у послу, значи толико колико и неприменом човеку дати у руке перо, мастило и артију, па му рећи: пиши. Исто тако и неуцућен човек чиниће разне погрешне покушаје око ђерзонке, док је не дотера до пропасти. Таки пчелар дакако да ће се опет вратити својој плетари, а са ђерзонком — на таван.

5. Ко хоће да омили ратару рационално пчеларство, не сме везати пред њега са пуним колима скупоцених пчеларских справа,

јер таки ће учитељ брзо остати без ученика. Ко мисли, да ће многим сиравама, леним обојадисаним кошницама и красним пављонима омитити и осладити ратару рационално пчеларство, тај се љуто вара. Ратар ће све то добро и дуго разгледати, али напослетку окренути леђа са речима: лепо је, али то није за мене.

Народ тешко прима сваку новину, па дакле и рационално пчеларење. Но за то не треба губити наде. Када народ једаред увиди корист и надмашност рационалног пчеларства над старинским пчеларењем, радо ће га пригрљати и постепено увећавати број својих ђерзонака, па по нешто жртвовати и на улепшавање свога пчелињака. А да ће тако бити, нека нам је за доказ то, што данас већ има приличан број ратара, којима је „Српски пчелар“ отворио очи, те који рационално пчеларе са ђерзонкама и благосиљају онога, који је кошницу са покретним саћем измислио, а још више онога, ко је српскога сељанина са том кошницом упознао.

Ђ. Коларовић.

П а б и р ц и

* * Висока кр. зем. влада решила је да издаје нашој нејакој још „Српској пчеларској задрузи у Руми.“ годишњу потпору од 500 Круна. Хвала јој!

* * **Правила** конгреса српских и хрватских пчелара одобрила је Вис. кр. хрв. слав. далм. зем. влада својим решењем од 30 децембра под бр. 88.610. Дај Боже да буде сретан рад конгреса удружених пчелара.

* * „**Въ царствѣ „Божьей мушки.“** Руски духовни листови поред својих научних чланака од најученијих богослова доносе често интересантне ствари о пчеларству, јер пчела се зове код Руса „Божјом мухом.“ „Странникъ“ је донео прошле 1901. године у свеску за фебруар приказ три нове руске пчеларске књиге а у свеску за декембар донео је извештај о конгресу пчелара у Петрограду који је држан новембра прошле године с написом: „Въ царствѣ „Божьей мушки.“ О овом конгресу донећемо и ми извештај.

* * **Нове српске земљорадничке задруге.** У *Вршцу* су основане две задруге, затим је основана у *Вел. Ператовици*, *Вел. Дачевици*, *Новим Карловцима* и у *Лађевцу*. Добар почетак и сретан успех новим задругама! Привредни напредак осигурава нашу будућност. Оснивајмо напредне, економске и земљорадничке задруге!

* * **Недељни и празнични састанци** по предлогу Дра Г. Летића захватају корен у нашем народу јер ено их већ у Сентадрији, Будиму, Сомбору, Бечкереку, Панчеву, Нерадину и т. д. Такова предузећа помоћи ће милом народу нашем. Напред!

* * **Дипломе Вуковарске изложбе** су израђене у Матићеву литографском заводу у Загребу укусно и одликованим особама разаслане. Диплома је украшена унаоколо сликама и то са горње стране

израђена је слика која приказује пчелињак проф. Живановића а са стране и са дољње стране слике приказују павиљоне, кошнице, приборе и пчелара сељака како стреса рој. У томе оквиру од слика у зачељу је лик пресветлог г. Петра пл. Јурковића великог жупана као заштитника изложбе и конгреса а испод тога на белом пољу, на којем је лакоом жутом бојом насликан саг са радиличким ћелицама а у среди матица у слави, окружена венцем радилица. Мрким, златним и црвеним штампаним словима адресована је диплома одликованим особама са наводом заслуга за које се одликује и којим одликовањем (т. ј. златном, сребрном или бронзаном медаљом и т. д.) Медаље још нису довршене.

* * * Чланови „Српске пчеларске задруге у Руми“ I реда (наставак). Задруга за штедњу и предујмове у Руми, Илић Спиридон игуман, Јовић Глиша парох, Јаковљевић Марко трговац, Јакшић Милутин професор богословије, Јаншевић Ђока учитељ, Јаковљевић Стеван трговац, Јовановић Доротеј јеромонах, Југовић Никола гостионичар, Јовановић Павле Д. трговац, Кољевић Милан учитељ, Краљев Милош бележник, Киежевић Нестор учитељ, Каменар Иван учитељ, Костић Александар катихета, Казимировић Лела, Латинкић Васа парох, Љубинковић Сима парох, Лазић Глиша професор, Личић Стеван учитељ, Миросављевић Сима учитељ, Марковић Марко трговац, Марковић Радослав парох, Манастир Фенек, Максимовић Јоца столар, Маријановић Георгије архимандрит, Милутиновић Сима трговац, Максимовић Васа нар. заступник, Мудрох Андрија трговац, Микић Петар парох, Момировић Милош гостионичар, Машпревић Ђура Н. газда, Новаковић Богдан кр. кот. предстојник, Др. Николајевић Милош адвокат, Орловић Сава игуман, Огризовић Тоша учитељ, Обрадовић Стеван парох, Опшић Нестор настојатељ манастира, Огрујић Тома мерник, Орешћанин Никола учитељ. (Наставиће се.)

Одговори уредништва

Г. Мији пл. Косу — Имбриовац. Када сам изнео своје примедбе о вашој кошници чинио сам то у најбољој намери, бипрао сам најгодније изразе, рачунао сам са слабостима људским и трудио сам се да под пријатним утисцима са Вуковарске изложбе и конгреса српских и хрватских пчелара не дам места ни сумњи субјективности. Па ипак зато вашим „одговором“ у 11 броју вашег листа, доказујете, да нисте примили моје примедбе са онаким расположењем и оном добром вољом са којом сам их ја изнео. Тон вашег одговора не одговара тону и такту мојих примедба и сада се ја за љубав наше добро започете заједничке ствари уздржавам, да вам на ваш „одговор“ одговорим у самој ствари како бих иначе требао, јер видим да смо слаби људи. Али имајте на уму ову истину: нити бих хтео против општега добра а икоме за љубав и против свога уверења неку кошницу прецењивати нити вредност и добре стране побијати. Када сте могли са *оноликом радошћу* прихватити моју похвалу о неким добрим

стравама ваше кошнице и ако је „нисам искушао, нити је имао и ни једног часа још с њоме пчеларио“ па што да нисте могли и моје приредбе бар са више такта пропатити? „Не боли ме и најмање глава“ због ваше кошнице као што ви велите нити ће ме болети! Искрено се радујем што се ваша кошница „развишла на далеко и широко и да се налази сада већ у рукама и веома наображених пчелара, па да ћемо за коју годину чути изјаве, које ће из искуства тећи . . .“ но унапред ево смело тврдим, да моје наводе ни један искусан и образован пчелар не ће побити т. ј. да се ваша кошница онакова како сте ју у Вуковару приказали не може никада назвати „народном“ кошницом, као што сте ју ви назвали, јер нема оних својстава која би морала за такав назив имати. Ваша кошница нити је јефтина, него стаје 12 Круна (!) нити је проста, него комплицирана, а таква кошница није *народна*! Оставите дакле нека други суде о вашој кошници а немојте се ви тако грчевито ангажовати за похвалу о своме делу. Примите пријатељски поздрав. Одг. уредник.

 Многи дужници и претплатници заборављају на своје дужности, па их молимо да се сете свога дуга „Српском Пчелару.“

ОГЛАСИ.

ЈЕФТИНИ ОГЛАСИ!

„Српски Пчелар“ који иде у све српске крајеве и у све словене српскога народа врло је погодан за разне огласе.

Мали огласи стају 16 потура од реда ситним (гармонд) словима *једна цела страна* (187 □ cm) (у једном броју) стаје 6 Круна
по стране 3 Круне 20 пот.
четвртину стране 1 Круна 60 пот.

Ко понавља свој оглас бар у три броја добива 20% попушта, ко понавља оглас најмање кроз шест бројева добива 25% попушта. Претплатници „Српског Пчелара“ и чланови „Српске пчеларске задруге у Руми“ добивају за сваки оглас, који се ма и једанпут штампа 20% који се три пута штампа 25% а шест пута 30% попушта.

Новач за огласе има се унапред послати. Огласи се шаљу на уредништво „Српскога Пчелара“ у Карловцима (Срем).

Претилата, огласи, рекламације, рукописи и све што се тиче уредништва шаље се уредништву „Српско Пчелара“ у Ср. Карловце“

Претилату за Србију прима Пчеларско-вођарска задруга у Беораду.

Власници Јован Живановић и Иван Маширевић.

Штампа Српске Манастирске Штампарије. 1902. — 70.